

**ANYKŠČIŲ R. SVĖDASŲ JUOZO TUMO-
VAIŽGANTO GIMNAZIJA**

**GIMNAZIJOS MIKROKLIMATO
TYRIMAS**

Parengė
Socialinė pedagogė Gitana Tulušienė

2023 m. gruodžio mėn.
Svėdasai

IVADAS

Mokinio savijauta gimnazijoje – vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių mokinio mokymosi motyvaciją, adaptacijos, požiūrį į mokymąsi, gimnaziją kaip organizaciją. Bloga mokinio savijauta mažina intelektinės veiklos galimybes, mokinio darbingumą, iniciatyvumą, apsunkina bendravimą su kitais žmonėmis, skatina vengti tų situacijų, kurios kelia nemalonius išgyvenimus, potyrius.

Norint užtikrinti ugdymo kokybę, tinkamą pagalbą, prevenciją, reikia analizuoti gimnazijos mokinių savijautos ypatumus.

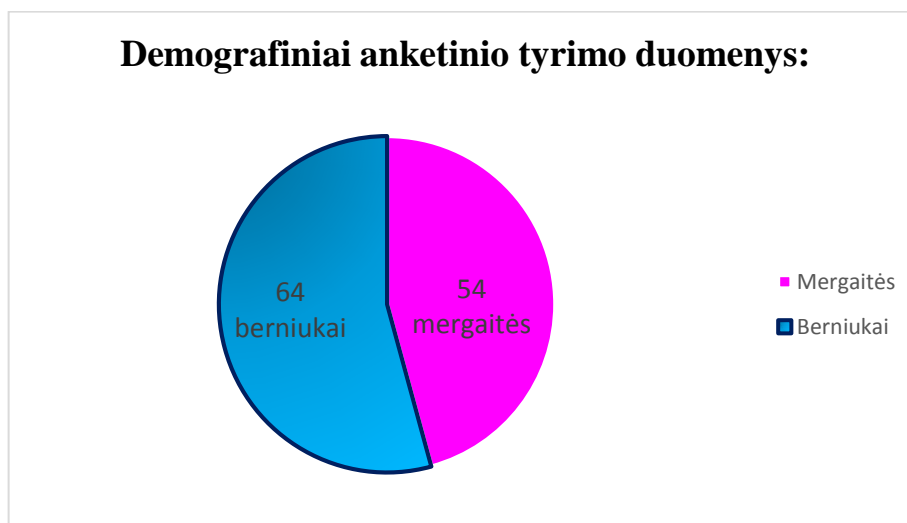
Šio tyrimo tikslas – ištirti 1–I g ir III g klasių mokinių savijautos ypatumus gimnazijoje.

Tyrimo metodai – anketinė, anoniminė apklausa raštu, kiekybinė duomenų analizė, lyginamoji analizė.

Tiriamieji. Iš viso tyrime dalyvavo 118 mokinių. **52** 1–4 klasių mokiniai ir **66** 5–I g ir III g klasių mokiniai.

TYRIMO „MOKINIO SAVIJAUTA GIMANZIJOJE“ ANALIZĖ

Buvo paruošti du anketiniai klausimynai. Vienas paprastesnis, skirtas 1–4 klasių vaikams ir sudėtingesnis, skirtas 5–I g ir III g klasių mokiniams.

1 pav. Demografiniai anketinio tyrimo duomenys

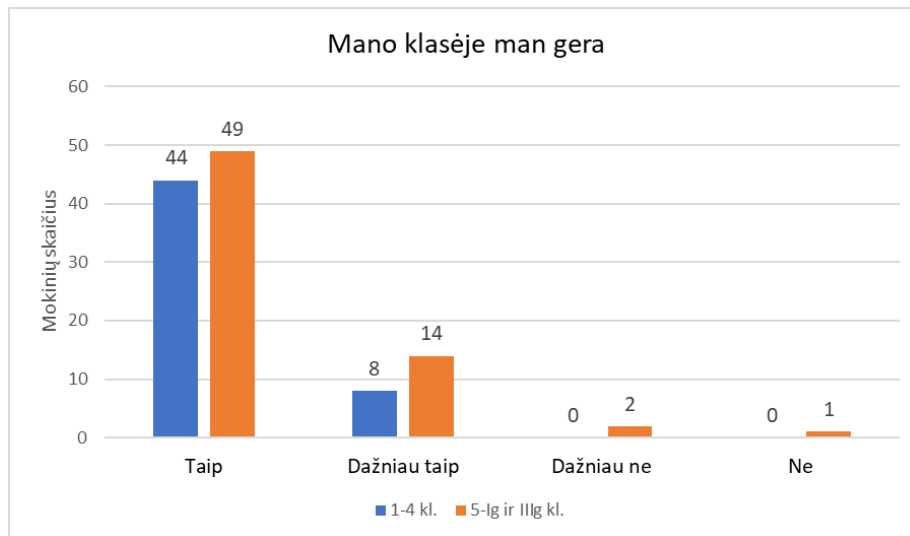
Į klausimą „Ar noriai eini į gimnaziją?“ „Taip“ atsakė 80 mokinių ir 29 mokiniai atsakė „Dažniau taip“, taigi 92 proc. mokinių nori ar dažniau nori eiti į gimnaziją ir tik 7,63 proc. mokinių atsakė dažniau nenorintys ar nenorintys eiti į gimnaziją.

1 lentelė. Gimnazijos lankymo pasitenkinimas.

Koncentras	Ar noriai eini į gimnaziją?			
	Taip	Dažniau taip	Dažniau ne	Ne
1–4 kl.	47	5	-	-
5–Ilg ir IIIg kl.	33	24	7	2
Iš viso	80	29	7	2

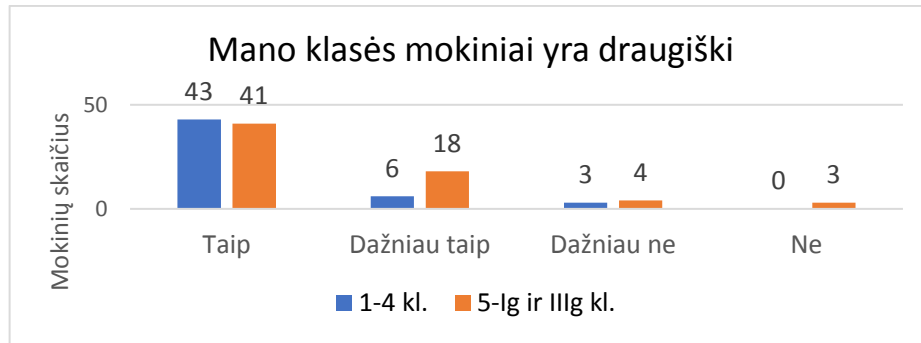
Iš atsakymų pateiktų 1 lentelėje matyti, kad pradinių klasių vaikai noriai atvyksta į gimnaziją. Iš apklaustų vaikų nei vienas neįvardijo, kad dažnai nenori ar visai nenori eiti į gimnaziją. Vadinasi vaikai yra saugūs, gerai jaučiasi gimnazijoje.

Vyresnių klasių mokiniai jau atskleidžia, kad kai kurie susiduria su vienokiais ar kitokiais sunkumais ar problemomis. 7 atsakė, kad dažnai nenori eiti į gimnaziją, o 2 apskritai nenori gimnazijos lankyti.

2 pav. Pasitenkinimas būvimu klasėje.

Klasėje mokyklinio amžiaus vaikai ir paaugliai praleidžia didžiąją savo gyvenimo dalį, todėl jų savijauta bei psichinė sveikata daug priklauso nuo klasės atmosferos. Kiekvienos klasės siekiamybė – sukurti tarpusavio bendradarbiavimu ir pasitikėjimu grįstus santykius. Apklausos rezultatai džiugina (2 pav.), nes didžioji dalis mokinių gerai jaučiasi savo klasėse. Du mokiniai teigia, kad jiems klasėje dažnai nebūna gera ir vienas vaikas nuolat jaučiasi blogai savo klasėje.

3 pav. Mokinių draugiškumas klasėje.

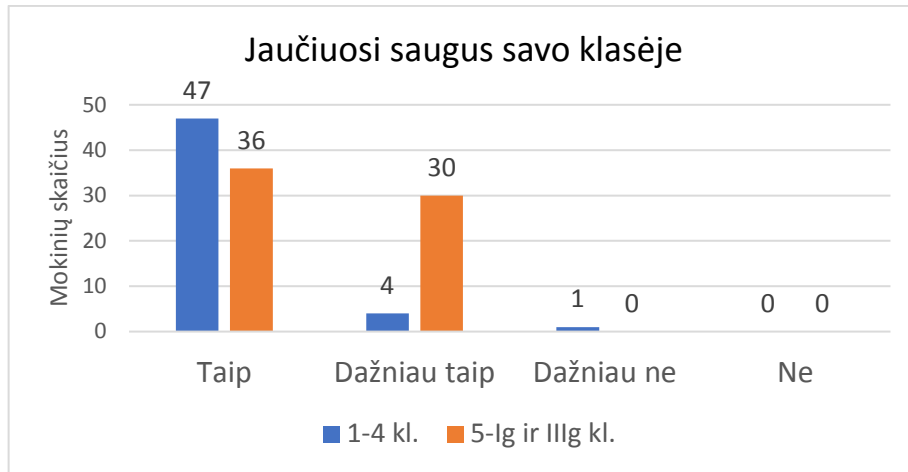
Tyrimas parodo, kad didžioji dalis mokinių klasėse yra draugiški. Pradinių klasių vaikai labiau draugiški vieni kitiems, nei vyresnių klasių mokiniai. Tai gali lemti tai, jog vaikai didžiąją dienos dalį praleidžia tik savo klasėje ir su savo auklėtoja. Vaikų nesutarimai yra greičiau pastebimi ir išsprendžiami. Tik 3 vaikai įvardijo, kad kiti vaikai jiems dažnai yra nedraugiški (3 pav.).

5–Ig ir IIIg klasių mokiniai tyrimo metu pažymi, kad 4 vaikai dažnai susiduria su nedraugiškai nusiteikusiais klasės draugais ir net 3 nuolat jaučia, kad klasės draugai yra netolerantiški ir nedraugiški jų adresu. Paauglystėje labai svarbu priklausyti ir pritaipiti bendraamžių grupėje. Kai draugai vertina pozityviai, tai ir mokinys save vertina teigiamai, todėl labiau pasitiki savimi, savo galimybėmis, noriai eina į gimnaziją.

4 pav. Draugų turėjimas klasėje

Į klausimą „Ar klasėje turi draugų ar bent vieną draugą“ (4 pav.) iš 1–4 klasių vaikų ir 5–Ig ir IIIg klasių mokinių po vieną tiriamąjį pažymėjo, kad draugų neturi. Mokinys, patiriantis prisitaikymo gimnazijoje ir bendravimo su bendraamžiais problemas, gali patirti nesėkmę, netekti noro mokytis, jaustis nekompetentingu, gali kilti sunkumų panaudoti savo gebėjimus, pasireikšti emociniai sutrikimai.

5 pav. Saugumas klasėje.

Teiginys „Jaučiuosi saugus savo klasėje“ parodo, kad mokiniai jaučiasi saugūs gimnazijoje ir klasėje, nepatiria įtampos dėl smurto, patyčių ar kitų grėsmę keliančių priežasčių. Tik vienas tiriamasis iš 1–4 klasių pažymėjo, jog dažnai jaučiasi nesaugiai, kažkas jam kelia nerimą ir nesaugumo jausmą.

2 lentelė. Patiriamas nerimas / baimė gimnazijoje.

Atėjęs į gimnaziją aš nerimauju (bijau) dėl:		
	1–4 klasės	5–Ig ir IIIg klasės
Nesėkmių	15	25
Kai kurių mokytojų	13	4
Nepritapti klasėje	1	8
Nebeturėti draugų	11	12
Kritikos ir pastabų	6	8
Apsikvailinti	9	9
Atsiskaitymo darbų (egzaminų)		32

Galima buvo rinktis kelis atsakymų variantus. Papildomai buvo palikta tuščia eilutė, į kurią mokiniai galėjo įrašyti dėl ko dar jie nerimauja atvykęs į gimnaziją. 1–4 klasių mokinys paliko įrašą, kad nuolat nerimauja dėl vieno klasės draugo, kad jis nesudaužytų jo mobilaus telefono. Kitas įrašas – *Nerimauju, kad kažką padarysiu negerai*. Dar vienas rašo – *bijau ižeidinėjimų*.

5–Ig ir IIIg klasių mokiniai rašo: *labai bijau kontrolinio, kad negauti 2*. Kitas įrašas – *dėl ižeidinėjimų*. Didžioji dalis mokinių anketoje žymi, kad nerimauja dėl atsiskaitymo darbų, net 32 mokiniai. Bijoti ir nerimauti dėl kontrolinių ir žinių patikrinimo nėra blogai. Jei mokinys nerimauja, jis tikrai stengsis pasiruošti arba bent jau pasiskaityti ir pasikartoti tai ką jau yra išmokęs.

Didelė dalis tiriamųjų – 40 įvardija, kad bijo nesėkmių. Kiekvienas iš prigimties nori būti sėkmingas ir nori viską mokėti atlikti tinkamai. Mokiniai mano, kad jei kažko nepavyks jiems padaryti, jų gali nemylėti ir nepriimti, bei šaipytis iš jų. Todėl reikia stiprinti ir ugdyti mokinių savivertę ir pasitikėjimą.

3 lentelė. Darbas pamokoje.

Pasirinkimai	Dirbdamas pamokoje aš:	
	1–4 klasės	5–Ig ir IIIg klasės
Pavargstu	11	10
Viską suprantu	17	20
Patiriu sunkumų	11	28
Klausau, nes man yra įdomu	27	21
Stengiuosi	35	29
Susikaupiu	45	30

Mokiniai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus. Atsakymai pradinėse klasių ir vyresnių klasių mokinių (8 lentelė) labai panašūs. Yra mokinių, kurie pavargsta ir pripažįsta, jog patiria sunkumų. Tačiau didesnę dalį apklausoje dalyvavusių žymi, jog sugeba susikaupti – 75 ir stengiasi – 64, vadinasi mokiniai supranta mokymosi reikšmę ir deda tam pastangas. 48 tiriamieji įvardijo, jog pamokos jiems yra įdomios.

Buvo palikta tuščia eilutė į kurią vaikai, kurie patiria sunkumų pamokose, galėjo tai įrašyti. Vienas mokinys parašė, jog daug sunkumų patiria vokiečių kalbos pamokose. Dar vienas tiriamasis šioje eilutėje įrašė, kad *Jei man būna kas nors neaišku, aš visuomet galiu pasiklausti mokytojo.*

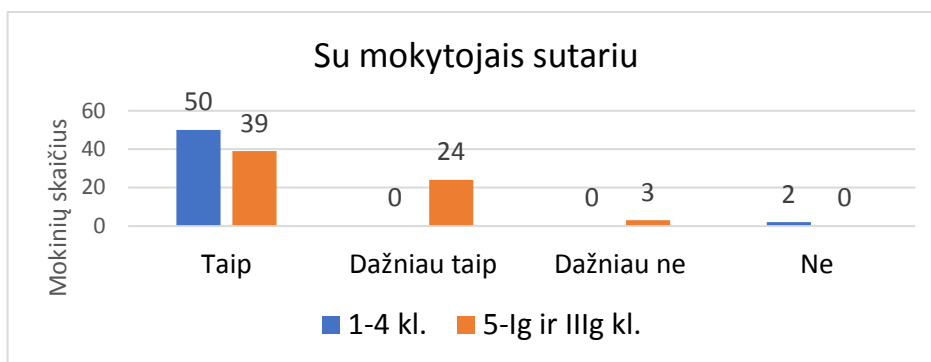
4 lentelė. Lūkesčiai atėjus į gimnaziją.

Atėjus į gimnaziją aš tikiuosi:	
Turėti gerus santykius	5
Gauti gerus įvertinimus	38
Mokytojų pagalbą	11
Mokytojų supratimo	6
Įdomaus mokyklinio gyvenimo	12
Išmokti	42

Papildomas klausimas 5–Ig ir IIIg klasių mokiniams (4 lentelė). Didžioji dalis tiriamųjų žymi, kad pagrindinis jų tikslas gimnazijoje yra išmokti – 42 ir gauti gerus įvertinimus – 38. Tokie atsakymai leidžia manyti, kad didžioji dalis mokinių yra aktyvūs ir sąmoningi, galvojančys apie savo ateitį.

Buvo palikta tuščia eilutė, į kurią mokiniai galėjo įrašyti tai, ko jie tikisi atėję į gimnaziją. Vienas mokinys įrašė – *noriu gerai išmokti lietuvių kalbą.*

Gerai mokinių ir mokytojų santykiai yra susiję su gera mokinių savijauta, pasitikėjimu, mažesne įtampa ir didesne motyvacija išmokti, bei siekti geresnių įvertinimų. Gimnazijoje tarp mokinių ir mokytojų šilti, pasitikėjimu grįsti santykiai, tai aiškiai parodo anketų atsakymai (6 pav.). Tik 3 mokiniai iš 5–Ig ir IIIg klasių žymi, jog su mokytojais dažnai nesutaria. Du 1–4 klasių vaikai žymi, kad su mokytojais visai nesutaria.

6 pav. Sutarimas su mokytojais.

5 lentelė. Lūkesčiai atėjus į gimnaziją.

Pasirinkimai	Į ką kreipiesi pagalbos, jei susiduri su sunkumais gimnazijoje/klasėje?	
	1–4 klasės	5–Ig ir IIIg klasės
Klasės auklėtoją	51	37
Mokytojos padėjėją	10	2
Tėvus	34	17
Socialinį pedagogą	19	25
Klasės draugus	19	2
Kitus gimnazijos suaugusiuosius	7	1
Į nieką	1	4

Iš tyrimo galima spręsti, kad mokinių ir jų auklėtojų ryšys yra stiprus. Vaikai pasitiki savo klasės vadovais, drąsiai ir noriai net 88 tiriamieji žymi, kad kreipiasi į juos pagalbos ar patarimo. Į tėvus kreipiasi 34 1–4 klasių mokiniai. Ir tik 17 5–Ig ir IIIg klasių mokinių. Tai parodo, kad vaikų ir jų tėvų santykiai nėra pakankamai grįsti pasitikėjimu.

IŠVADOS

1. Mokiniai noriai eina į gimnaziją, nes jų klasėse gera būti, jie tikisi įdomaus gimnazijos gyvenimo.
2. Pamokų metu mokiniai stengiasi susikaupti, mokytis ir gauti gerus įvertinimus.
3. Mokiniai sutaria su mokytojais, o susidūrę su sunkumais, kreipiasi pirmiausiai į juos.
4. Savo klasėse ir tarp bendraamžių mokiniai jaučiasi saugūs.
5. Mokiniai turi draugų ir palaiko draugiškus santykius.

REKOMENDACIJOS KLASIŲ VADOVAMS

1. Bene pirmasis žingsnis kuriant pasitikėjimo ir bendradarbiavimo atmosferą yra priimti klasės taisyklės. Drauge priimtos bendravimo normos reguliuoja tarpusavio santykius ir lemia tvarką klasėje. Kartu priimtos taisyklės įpareigoja kiekvieną klasės mokinį jų laikytis, nes atsakomybė tada tenka kiekvienam.

2. Svarbus klasės vadovo uždavinys – neleisti susidaryti atskiroms grupelėms, įsitvirtinti neproduktyviems vaidmenims (monopolistui, atpirkimo ožiui, kankiniui, moralistui, juokdariui ir t. t.), todėl būtina skatinti visų klasės mokinių aktyvumą, siekti, kad klasė turėtų daugiau bendros veiklos, pozityvaus bendro patyrimo (klasės projektai, kelionės, susirinkimai, tradicijos).

3. Klasės vadovas turėtų pasiremti teigiamu mokiniu lyderiu, kurdamas klasėje bendradarbiavimo atmosferą.
